

## **Konferencia OSN o svetovej finančnej a ekonomickej kríze a jej dopade na rozvoj**

OSN vo svojom hlavnom sídle v New Yorku pripravuje v dňoch 24. – 26. júna trojdňový summit, na ktorom sa zúčastnia svetoví lídri, aby zhodnotili najhorší celosvetový pokles od čias Veľkej ekonomickej krízy. Cieľom je nájsť okamžité núdzové ako aj dlhodobé riešenia, ktoré zmiernia dopad krízy, najmä čo sa týka ekonomicky zraniteľnej populácie a zároveň iniciovať diskusiu o transformácii medzinárodných finančných systémov pri súčasnom zohľadnení potrieb a záujmov všetkých členských štátov. Konferencia OSN o svetovej finančnej a ekonomickej kríze a jej dopade na rozvoj ponúkne jedinečné fórum prístupné pre všetkých, fórum o otázkach, ktoré sú v centre pozornosti všetkých krajín.

Nedávne hodnotenia dopadu prebiehajúcej ekonomickej krízy čoraz viac poukazujú na ničivý sociálny a politický dopad v menej rozvinutých krajinách ako aj v krajinách so stredným príjmom. Šance na rýchle oživenie opadli, čo núti krajiny, aby sa v oblasti obchodu, investícií a zamestnanosti pripravili na dlhšie trvajúci pokles.

Úvery sa vyčerpali a významné investičné firmy a inštitúcie poskytujúce pôžičky vymizli z máp. Klesá počet pracovných miest, podľa Medzinárodnej organizácie práce rýchlosťou viac ako milión mesačne, pričom obchod podľa Svetovej obchodnej organizácie poklesol na najnižšiu úroveň od Veľkej ekonomickej krízy.

### **ROZVOJ V NÚDZI**

Situácia v rozvojových krajinách – ktoré ku kríze prispeli najmenej a sú najviac postihnuté – dovedla niektorých ekonómov k varovaniu pred „stratenými desiatkami rokov rozvoja“, čo by mohlo mať katastrofálne dôsledky na bohaté aj chudobné krajiny.

Po boji s vysokými cenami za potraviny, palivo a hnojivá a s dopadom klimatických zmien, musia tieto krajiny čeliť rýchlo sa zmršťujúcemu trhu a vývozným a dovozným úverom. Pohyb súkromného kapitálu smerom do nových ekonomík klesne podľa Inštitútu pre medzinárodné financie tento rok o 82% v porovnaní s boomom z roku 2007. Svetová banka, ktorá túto krízu opísala ako „rozvoj v núdzi“ predpokladá, že do roku 2015 sa finančné straty v týchto krajinách vyšplhajú až na 700 miliárd, pričom zároveň pripúšťa možnosť vzniku „stratenej generácie“ a úmrtia 1,5 až 2,8 milióna malých detí. Očakáva sa, že v každom roku trvania krízy sa do extrémnej chudoby prepadne viac ako 100 miliónov ľudí.

Generálny tajomník OSN Pan Ki-mun nedávno varoval, že medzinárodné spoločenstvo „by nemalo zanedbávať problémy a kritickú situáciu stoviek a stoviek miliónov najchudobnejších ľudí z rozvojových krajín, ktorých táto kríza zasiahla“. Tento medzinárodný pokles čoraz viac vplýva aj na krajiny so stredným príjmom.

### **KONFERENCIA NA NAJVYŠŠEJ ÚROVNI**

Mimoriadne júnové zasadnutie Valného zhromaždenia dostalo mandát na pokračovanie Medzinárodnej konferencie o financovaní rozvoja, ktoré sa konalo v decembri 2008 v katarskej Dauhe. Členské štáty požiadali predsedu Valného zhromaždenia Miguela d'Escoto Brockmanna o zorganizovanie stretnutia na „najvyššej úrovni“. Konferencia sa bude skladať z plenárnych zasadnutí a štyroch interaktívnych diskusných okrúhlych stolov určených pre svetových lídrov a predstaviteľov systému OSN, Svetovej banky a Medzinárodného menového fondu ako aj predstaviteľov občianskej spoločnosti a súkromného sektoru. Výsledkom summitu bude záverečný dokument, ktorého pracovná verzia by mala byť k dispozícii začiatkom mája.

Štyri okrúhle stoly, ktoré sa budú venovať preskúmaniu a prekonaniu svetovej finančnej a ekonomickej krízy a jej dopadu na rozvoj, sa sústreďia na tieto témy: 1. dopad krízy na zamestnanosť,

obchod, investície a rozvoj, vrátanie dosiahnutia medzinárodne dohodnutých rozvojových cieľov ako aj Miléniových rozvojových cieľov; 2. aktivity a príslušné opatrenia na zmiernenie dopadu krízy na rozvoj; 3. úloha OSN a jej členských štátov v prebiehajúcich medzinárodných diskusiách o reformovaní a posilňovaní medzinárodných finančných a ekonomických systémov; 4. príspevok rozvojového systému Spojených národov k riešeniu krízy.

Konferencia OSN o svetovej finančnej a ekonomickej kríze a jej dopade na rozvoj prináša plnú autoritu Valného zhromaždenia ako jediného univerzálneho orgánu suverénnych štátov. Nepredstavuje ani protiopatrenie ani alternatívny kanál voči existujúcim medzinárodným fóram o hospodárskej spolupráci a finančných reguláciách. Povedané presnejšie, poskytuje komplementárny a podporný proces, ktorý so sebou prináša hlas a napokon aj akceptáciu všetkých 192 členských štátov OSN.

„Máme historickú príležitosť a aj kolektívnu zodpovednosť priniesť novú stabilitu a udržateľný vývoj do medzinárodného ekonomického a finančného poriadku“, povedal nedávno predseda Valného zhromaždenia OSN d'Escoto. „Táto transformácia, ktorá by mohla byť začiatkom vyrovnávania rozdielov medzi Severom a Juhom, si vyžaduje zapojenie sa všetkých krajín na celom svete. Toto je stretnutie G – 192“.

S cieľom zosilniť hlasy všetkých krajín, bohatých, chudobných či so stredným príjmom a vysvetliť globálne myšlienkové pochody s ohľadom na doteraz najväčšiu výzvu s najďalekosiahlejším dopadom v 21. storočí, zorganizovalo Valné zhromaždenie niekoľko interaktívnych debát a rokovaní, ktorých výsledky budú na konferencii použité ako pracovný materiál. Tieto podujatia zároveň poslúžili ako platforma na pochopenie rozsahu a dopadov krízy, ďalej na vyhodnotenie potrebných zdrojov a mobilizácie a na prehodnotenie inštitucionálnej úlohy a vzťahov medzi svetovými orgánmi, najmä v rámci samotného systému OSN.

## **VSTUPNÉ INFORMÁCIE PRE ZÁVEREČNÝ VÝSLEDNÝ DOKUMENT**

Expertná komisia založená predsedom VZ OSN taktiež v marci predložila predbežné odporúčania týkajúce sa okamžitých a dlhodobých opatrení s ohľadom práce na globálnom finančnom systéme. Expertná komisia pre reformy medzinárodného menového a finančného systému, ktorá je zložená z ekonómov a finančných expertov zo všetkých regiónov a ktorej predsedá nositeľ Nobelovej ceny Joseph Stiglitz, v marci vyzdvihla viacero praktických návrhov na zlepšenie medzinárodnej finančnej architektúry. Tieto a ďalšie príspevky slúžia ako základ pre vypracovanie výsledného dokumentu z konferencie, ktorý bude k dispozícii na stránke summitu.

Pre viac informácií o tejto konferencii navštívte <http://www.un.org/ga/econcrisissummit/>

Oddelenie OSN pre informovanie verejnosti (United Nations Department of Public Information) – DPI/2535A – máj 2009

\* \* \* \* \*